

Szerkesztőség kiadó-
hivata

Ciáj-Kolozsva
L. Pop.

Telefo
és k
Zs. 1
kezi
szere
zedők. Kéziratok
adunk vissza.

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRA
romániában

Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 március 3 Kedd

Cluj-Kolozsva VIII. évfolyam * 51 szám

5685. Ádár 7

Az ázsiai veszedelem

Már évtizedekkel ezelőtt ijesztgették Európát a sárga veszedelemmel. Tudósok és államférfiak sötét számokkal esetelték az eljövendő időknek azt a lehetőséget, hogy egyszer csak megindul Keleten a kínai és japán kolosszus egyetlen erőfeszítéssel elsőpri Európa kulturáját. Ezt a veszedelmet azonban a világháború szörnyű kataklizmája előzte meg, melynek egyik s talán legsúlyosabb következménye Szovjetország megalakulása és a Kelet politikai és kulturális átesoportosulása lett. A sárgának nevezett veszedelem konturjai kitágultak és egyetemes ázsiai veszedelemmé alakultak át. Ma már kétségtelen, hogy Ázsiában hatalmas, népeket alakító és megrázó folyamatok mennek végbe. India, Kína és a tulajdonképpen mindig ázsiai Oroszország egy egészen speciális, a mai Európától lényegesen elütő mentalitást termeltek ki magukból, melynek reális konzekvenciái Európa ellen irányulnak, az európai nagy népek hegemoniája ellen konspirálnak.

Ha igaz, hogy Japán és Oroszország között tényleg létrejött egy titkos katonai konvenció, — melynek legfőbb célja Kína felfegyverzése, — úgy ez a szerződés első jele annak, hogy Ázsia, az ázsiai nagyhatalmak komoly frontot készítenek elő Európá ellen, melynek éle egyelőre csak defenzív természetűnek látszik, de valójában offenzív célokat tartalmaz.

Ez a szerződés kétségtelen bizonyítéka annak, hogy bár Japán ma hivatalosan az európai nagyhatalmak kontinentális érdekeinek szekerét tolja, — a kulisszák mögött a kontinentális nagyhatalmak érdekei, sőt léte ellen tör. Mert a japán-orosz szövetség Oroszország legfőbb érdekeit és céljait szolgálja: egyesíteni az indiai nemzeti mozgalmakat a bolsevista propagandával — és a fellángoló India gyékényét kihuzni Angliá lába alól. A szerződés által Kína is szabad zsákmányává válik a szovjet-propagandának, mely — mint a jelek mutatják — csak egyik láncszeme az egyetemes pán-ázsiai mozgalomnak. Japán bizonyos, hogy nem vágyik a bolsevista üdvösségre, de viszont tengeri hatalmára Angliával rivalizáló féltékeny-ségében szívesen játszik a tüzzel, ha ez a tűz a brit világhatalom épületét képes elhamvasztani. Ebből a szemszögből nézve a japán-orosz szerződés hihetetlennek látszó megkötése teljes mértékben érthetővé és világossá válik.

A japán-orosz szerződés ezen a ponton tehát európai ügygyé avanszál és kiválón alkalmas arra, hogy megfájdítsa a kontinens megtépett köntösén marakodó nagyhatalmak fejét, sőt hogy kemény fejtörést okozzon Amerikának is. Ma még nem tudjuk egész bizonyosan, hogy a szerződés milyen formában jött létre és tényleg tartalmaz-e katonai szankciókat is. De a nyugtalanság, mely a francia sajtóból árad a hírrel kapcsolatban, — azt bizonyítja, hogy nem vaklármáról van szó.

Ha igaz a konvenció létrejötte, — úgy az európai nagyhatalmaknak minden okuk megvan arra, hogy revízió alá vegyék jelenlegi kontinentális politikájukat, azt a kontinentális politikát, mely az európai egység helyett az európai népek veszedelmes ellentéteit, torzalkodását idézte fel és így teret adott a szélső nacionalista izgatásoknak.

Európa ma távolabb áll a kulturális és gazdasági egységtől, mint valaha. Anglia és Franciaország a kontinentális hegemonia felett veszedelmesnek és örök energiájukat Németország és a kis népek problémái felett való töprengéssel.

Ezzel az energiafecserlő, öngyilkos, divergens politikával szemben pedig egyre erőteljesebb konturokban alakul ki az egységes, a maga útjait szövetségek és nemzeti propagandák útján kereső Kelet, melynek minden ilyen

természetü megmozdulása egy-egy újabb veszedelmét jelenti Európának.

Ha Európa a tizenkettedik órában sem hallja meg a keleti vészharang zugását, ha divergens, szétzúlló politikája helyett nem tér

át a páneurópaizmus egyedül megmentő erejének látszó politikájára, — úgy sorsát mihamarabb megpecsételi az összefogó, sunyi, európaellenes tendenciáktól átitatott misztikus és kiszámíthatatlan Kelet.

Háromnapos kereskedősztrájk a Vadul Comercialért

(Bucuresti-Bukarest, március 2. Az Uj Kelet sajtó tudósítójától.) A bukaresti Sfatul Negustoresc nagygyűlést rendezett, amelyen kizárólag a Vadul Comercial kérdésével foglalkozott. A nagygyűlés tiltakozott az ellen, hogy a kereskedelemügyi miniszter a Vadul Comercialt nem akarja törvényerőre emelni. Elhatározták, hogy a törvényerőre való emelés érdekében hatalmas propagandát fognak kifejteni úgy Bukarestben, mint az egész ország területén. Határozatilag kimondták, hogy a jövő vasárnapra országos gyűlést hívnak egybe a Sala Dacia helyiségébe. A nagygyűlés táviratot küldött a királyhoz, amelyben részletesen ismertették a felség előtt az ország kereskedőinek jogos és megokolt kívánságait. Elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek a kormányhoz s elvben kimondták, hogy amennyiben az ország kereskedőinek formaszereü tiltakozásai süket fülekre találnak és amennyiben elutasítanak a küldöttséget,

országos demonstratív sztrájkot fognak provokálni, amely három napon át fog tartani.

Ezen három nap alatt úgy a fővárosban, mint a többi városokban az összes kereskedők zárva tartanak és eme szokatlan módon fogják kifejezésre juttatni azt, hogy a Vadul Comercial törvényerőre emelése elsőrangú kereskedői érdek.

Románia elfogadja a népszövetség döntését a német konfliktus ügyében

Németország hajlandó új tárgyalásokat kezdeni Romániával

(Bucuresti-Bukarest, márc. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Illetékes körökben nyert értesülés szerint a kormány elhatározta, hogy elfogadja a jóvátételi bizottság döntését a német konfliktusban és ezzel elkerüli a gazdasági represzálíák alkalmazását. A kormány meg van győződve, hogy a versaillesi békeszerződés értelmében a jóvátételi bizottság Románia követeléseinek jogosságát el fogja ismerni.

A „Lupta“ úgy tudja, hogy a kormány meggyőződése szerint Németország hajlandó új, közvetlen tárgyalásokat is kezdeni, különösen a zöld könyv megjelenése után, az abban közölt okmányok hatása alatt, amelyek a szövetségesek előtt is bizonyítani fogják Németország

huzavona politikáját. Az új tárgyalások valószínűleg még ebben a hónapban megkezdődnek.

A román-német konfliktussal kapcsolatosan különben a „Viitorul“ a következő kommunikét közli: Külföldi táviratok szerint a német kormány jegyzéket intézett a jóvátételi bizottsághoz a Románia által követelt kártérítések ügyének megoldása végett. A román kormány még semmiféle állást nem foglalt a német kormány ez újabb lépésére, azonban említésre méltó, hogy a németek eddig tagadásba vették Románia külön követeléseinek létezését, most pedig már elismerik azokat, de a Dawes-terv keretében illesztik.

Titkos katonai szerződés Japán és Oroszország között

Japán ratifikálta az orosz-japán szerződést? Létrejött a világháború óta legnagyobb világpolitikai tény

(Páris, március 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük már, hogy a japán parlament csütörtökön ratifikálta azt a szerződést, amelyet Japán Oroszországgal kötött az ázsiai érdekek védelmére.

Az orosz-japán szerződésnek — bár Moszkva és Peking ezt cáfolja — titkos katonai záradéka van, melynek értelmében abban az esetben, ha Kína ellen Anglia, Amerika vagy Franciaország erőszakos lépésre határozná el magát:

a szovjetkormány kétszáz ezer főnyi hadsereget bocsát Kína rendelkezésére, melynek teljes felfegyverzéséről viszont Japán gondoskodik.

Ellenszolgáltatásképpen a keletkínai vasut 50 százalékát Oroszország Japánnak engedi át, ugyszintén — öt év múlva — Sachalin szigetét. Japán ezzel szemben az öt esztendő alatt négy cirkálót, egy nagy csatahajót, hét torpedóuzót és harminc motorcsónakot enged át Oroszországnak. Vladivosztokot Oroszország Japán segítségével elsőrendű flottabázissá építi ki. Kína 800.000 főre rugó hadsereget köteles tartani, amelynek kiképzéséről Oroszország és Japán közösen gondoskodik.

A lapok megjegyzik, hogy ez a látszólag csak Ázsiát érintő szerződés

talán a legfontosabb világpolitikai tény a háború befejezése óta és nem jelent ke-

veesebbet, mint hogy Oroszország, mely úgy fekvését, mint politikai módszereit illetőleg mindig inkább volt ázsiai, mint a teljes értelmében vett európai nagyhatalom: újra Ázsia felé fordul

és a legrégebb világrész óriási embertartalékait igyekszik megszervezni Európa ellen.

A „Temps“, amely hosszasan foglalkozik az orosz-japán szerződés jelentőségével, megállapítja, hogy a világ politikai tendenciájának három ütközővonalá van. Az első Európán vonul keresztül, északnyugat-északkeleti irányban. Finnországon, Németországon, Lengyelországon, Bulgárián és Törökországon át. Az érdekek második ütközővonalá nyugat-keleti irányban szeli át Ázsiát, az orosz és kínai birodalmak déli határa mentén. Az oroszok, akik elsősorban Indiát akarják bolsevizálni, eddig nagyon nehezen tudták Perzsiá, vagy a tenger felől megközelíteni a brit dominiumot, most Kinán át igen könnyen elvégezhetik a propaganda-munkát.

A harmadik és legkritikusabb ütközőpont az amugy is feszült atmoszférájú Csendes-Oceán. Amerika természetes terjeszkedési iránya Kína felé mutat és az Egyesült-Államok kiapadás előtt álló szénbányáiért csak Kinában kereshet pótlást. Viszont a sárga faj makacs törekvése az amerikai és ausztráliai partok felé irányul. Ausztrália és Amerika merev elzárkózása azon-

SEK
6 lej. Leg-
80% kedvezmény
fizetendő

Elrendelkező
intelligens em-
olyan állást
bizást, mely
államába
igényli. Cim

linel lírát* van-
legizetem. Te-

gyek
ímébel

emá modern
k, tambourir
kizárólag el-
nyag s készit-
Oreal-Henné
szinben kap-
rendelést vi-
szközlök. Vá-
an kicsinyben
an veszek. —
Gyula Cluj
orandulul 10

alember lakást
u-u, 5, a. 3.

levő, látható
eladó. Cim a

ott szobát ke-
nyelvtanítás
Strada Regala
13.

gne

letben.

80, 100
ládás és
zsákos.

nél,
71.

sárut
gyára
nagy ár
kivanatr
No 2422

בינה
הבעלים
העסקים
אונד נאמור
רעפלקט
אונד נאמור
קאונטן מא
ביהעריגען
עדיעסמעס
בערופעגען
לודאשו
אלאר

ban minden sárga bevándorlás elől a Csendes-Oceán politikai levegőjét napról-napra fullasztóbbá teszi. Az összes hatalmak titokban bár, de lázasan erősítik pozíciójukat, hogy a mindennap kirobbanható konfliktus készülletlenül ne találja őket.

A „Petit Parisien“ londoni jelentése szerint egy felvetett kérdésre az angol alsóházban a külügyi államtitkár kijelentette, hogy a koránynak az a meggyőződése, hogy Oroszország és Japán között most létrejött szerződés nem fogja kedvezőtlenül befolyásolni Angliának Oroszországgal való kereskedelmét.

A válasz minden idők Hámánjainak

Hiába perdült a kocka, hiába váltotta akkor Eszter királynő népét és a szelid böcs Mordecháj hiába mentette a király életét. Hámán újra és újra születik, új Hámánok fenyegetik egyre a zsidó népet. De voltak és vannak zsidó Eszterek és zsidó Mordechájok, kik tudják miképpen kell a népet megváltani a pusztulástól, a megsemmisüléstől. Purimkor új üzenet, új fogadkozás készül minden idők minden Hámánjának. Multbeli okulás, jövőbeli reménykedéssel. Meg kell váltanunk Izrael népét a galut Hámánjaitól és a megváltás Erec Jisrael földje.

Mi nem érünk rá pusztá emlékezéssel a multa ünnepeket, a multa ünneplése számunkra jövő miatt van. A zsidó jövő miatt. Ezért Purim-ünnepe a kockavetés a zsidó nép számára is. Fel kell építenünk Erec Jisraelt. Ez az építő munka válasz minden Hámánok számára.

Purim ünnepe régi zsidó szokás szerint slachmoneszt szoktunk adni jó barátainknak és ismerőseinknek. De van-e jobb barátunk, van-e igazabb hozzánk tartozó, mint maga a zsidó nép. Hiszen mi magunk vagyunk, hiszen benne és általa egyek vagyunk. A zsidó nép kér most megváltást. És megváltást kér Erec Jisrael, melynek földje 2000 év óta áhítzik arra, hogy zsidó kéz vesse belé az eke élet és hinte szét a buza áldott magját.

Eszter leányai, Mordechaj fiai! mi azt izenjük a Hámánoknak, hogy purimkor az idén új megváltás készül, Erec Jisrael megváltása. Ifjaink és lányaink, asszonyaink és férfaink házról-házra fognak járn purim ünnepe és minden zsidó otthontól régi kockavetésre emlékezve, azt fogják kérni, hogy váltsák meg a régi szokásos slachmoneszt Erec Jisrael földjére.

Hiszük azt, hogy nem lesz zsidó család, ki ezt megtagadná, mert ezzel megtagadja a purim

Egy adat a tudományos antiszemizmus eredetéről

Irtá dr. Dohány Gyula
(Folyt. és vége)

Az ilyen hajlamú és erkölcsi érzékű embernél sokszorosan csúnyán kellett kitörnie a régi leköltött-ségektől, lekötöttségektől, hálálanságok, pizkosságok emlékeitől való szabadulás vágyának. Most, amikor gadag és független lett, egy asszony végleg kezébe vette a félistenség kultuszának megszerzését körülötte a kapzsi, nagyravágyó Cosina asszony vezetése és segítségével megkezdődött Wagner életének legcsúnyább, erkölcsileg legsötétebb eddig még nem méltatott felszabadító hadjárat egy nagyarányú és brutális „Verdrängungs-trieb“, kísérve a psychoanalízis szerint mindig brutális és csúnya szimptomák által. Ebben a csúf, alávaló kampányban méltó helyet foglal el a zsidók elleni pamflet.

Valahogyan paralizálni és kiszorítani kell a gazdag zsidó Madame Schwaabe emlékét, aki Párisban Wagner szalonjának vendégeként pontosan Wagner zenei produkciójánál mindig elaludt, de azért a kényes Wagner őt, a gazdag zsidó kalmár özvegyét mégis meghívta estéire, mert nagy szorultságában végül pénzt remélt tőle kapni, ami meg is történt 3000 franknyi ajándék formájában, amikor Wagnernek utolsó garasa is elfogyott. Ki kellett operálni a lelkiismeretből a jötevő és tanító mester Meyerbeer emlékét, akinek soha hálát nem mutatunk még. És ami fő, nem volt szabad megengedni, hogy hamisítatlan Wagner költészetre valló,

kedves történetét, hűtlenné válik Eszterhez és hűtlenné Erec Jisraelhez.

Purim—Palesztinát!
Slachmoneszt—Föld!

Minden helységben, minden házban, minden zsidó család váltsa meg slachmoneszt — Erec Jisrael szent földjének megváltására!

Purim ünnepe alkalmából hatalmas lendületű országos akció indult meg, melynek célja, hogy Erdély zsidósága kivége a részét ebből az országépítő munkából. Erec Jisrael szent nevével bekopogtatunk minden zsidó ajtón. Kérő szóval, kinyújtott kézzel: adjatok slachmoneszt Cionnak. Hadd legyen a slachmoneszt régi ajándékából föld, Erec Jisrael földje. Hadd ünnepeeljünk úgy purimkor, hogy minden zsidó ház egy-egy darabka földjét váltja vissza a zsidó nemzeti otthonnak.

A jövő héten proklamálják az Averescu-Marghiloman fuziót

Nehézségek a nemzeti párt és a Jorgisták egyesülése körül. Szélmalomharc a jövő kormányelők kiletéről

(Bucuresti-Bukarest, március 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A politikai érdeklődés homlokterében még mindig a miniszterelnökök és Averescu generálisnak a parlamentben elhangzott beszédei állanak. Általános hit szerint a jövő kormány elnöke a történetek után kétségtelenül Averescu személyében keresendő. Beavatottak tudni vélik azt is, hogy a kormányválság öszre várható, amikor is Bratianu az egész liberális párttal együtt csendes ellenzékbe megy át.

Elénken tárgyalják a nemzeti párt és a Jorgisták fuziójának újabb fejleményeit is. Ugyanis a fuzió teljes befejeződése elé váratlan akadályok gördültek, amennyiben a pártok vidéki körzetei közül több nem akarja a köz-

Rög—rög mellé hadd tapadjon és hadd mondassa el Erdély zsidósága, purimot úgy ünnepelte, hogy ezzel a zsidó közösség földje Erec Jisraelben 150 dunammal lett gazdagabb. Hogy ezt megvalósíthassuk, hogy ezt a 150 dunamot purim ünnepe Erdély zsidósága visszaválthassa, mindenkinek teljesítenie kell kötelességét. Teljesíteni kell egyaránt a kérésben és az adásban. Mindenki gyűjtsön és mindenki adjon. A közösség munkája ez és a zsidó közösségért való. Minden zsidó teljesítse kötelességét.

Purim Palesztináért!
Schlachmonesztért föld!

Minden helységben, minden házban, minden zsidó család váltsa meg schlachmoneszt Erec Jisrael szent földjének megváltására!

A Keren Kajemet erdélyrészi irodája

A kereskedelmi kamarai reform a szenátusban

(Bucuresti-Bukarest, március 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus mai ülésén Ferechide elnökölt. Ezen az ülésen terjesztették be a közigazgatási reformról szóló törvényjavaslatot is, amelynek tárgyalását azonban csak a hó 9-én kezdik meg. Duca külügyminiszter betérjesszette az osztrák-magyar monarchiától átvett nyugdíjas tisztviselőkről szóló törvényjavaslatot. A javaslat a békeszerződés idevonatkozó részének szellemében készült. Egyben betérjesszette a magyarországi postatakarékpénztárak átvételéről és kompenzációról szóló törvényjavaslatot is.

Marzescu igazságügyminiszter előbb a román-olasz kereskedelmi szerződést terjesztette a szenátus elé, amelyet a kamara már elfogadott.

Tárgyalásra került azután a kereskedelmi

pontok megegyezését szankcionálni.

Averescuék és Marghilomanék fuziója állítólag küszöbön áll. A megegyezést valószínűleg már a következő héten proklamálni fogják. A megegyezés értelmében Marghiloman az Averescukormányban pénzügyminiszteri tarcát kap, míg külügyminiszternek Titulescu párisi nagykövet van kiszemelve.

A nemzeti párt körében tendenciózusoknak jelentik ki azokat a híreket, hogy a Jorgapárttal való fuzió ellen nehézségek támadtak, még pedig Jorga részéről. Jorga Párisból irt levelében kijelentette, hogy teljesen meg van elégedve a fuzió feltételeivel. A két párt kongresszusa vasárnap ül össze és ratifikálni fogja a fuziót.

kamarák reorganizációjának törvényjavaslatát, amely ellen Micsa Livius szenátor felsorakoztatta a törvényt ellenzők összes érveit. Hangsúlyozta, hogy a törvény tisztára arra való, hogy a kereskedelem szabadságát megbénítsa és hogy a kereskedők e fontos testületének autonómiáját elkobozza.

Sanielevici, a kisenevi kereskedelmi kamara elnöke, a javaslat mellett beszélt. Butureanu szenátor kritizálta a javaslatot, Secelianu arra kérte a szenátust, hogy fogadjon el a javaslatot, amely egyike a legszabadelvébb törvényeknek. Tancred Constantinescu miniszter kifejti, hogy egyedül ez a törvény van hivatva az ország gazdasági haladását elősegíteni.

A javaslatot a szenátus elvben elfogadta, részletes vita fölötté holnap indul meg.

hü barátja menyasszonyát elcsábító Siegfried zenedrámái alakja előtt már létezett volna más zeneköltőnek említésre méltó zenedrámái hőse.

Hogy az ő életében elég szép számmal szereplő zsidó jötevőkkel és mecenásokkal valahogyan végezni volt az ösztönzerű és brutális törekvése az őt teljesen uralma alatt tartó Cosima asszonynak, azt legjobban bizonyítja az ugyanabban az időben Wagner Cosima által az összes többi régi jötevők, ideálok, segítő barátok ellen megkezdett akció. Asszonyoktól, mint Wesendonck Matild, akinek Wagner nemcsak néhány szerencsés és boldog évet köszönhetett fejedelmi bőkezűsége folytán, hanem akinek saját bevállása szerint is zenei termelésében a legragyogóbb hangulatokat és legintenzívebb teremtő kedvet köszönhetette egész életében, Cosima asszony Wagner nevében száraz és bántó felszólító levélben követelte vissza férjének sajátkezű, ömlengő, imádó, hálától áradó, „Matilde segne dich Gott“ formájú dedikációkkal ellátott kéziratát. Senkit sem kimélt meg ettől a brutális sértéstől az asszony. És a nemsokára megkezdett és neki tollba mondott önéletrajzban Wagner sorra igyekszik letompítani feleségére való tekintettel az életben szerepet játszott, körülrajongott és általa körüláradott nőkhöz őt fűzött barátságok színét és melegét. Sorban lekicsinyli, sőt gyűlölködő kifejezésekkel jellemzi összes keresztény jötevőit is, nem kimélve még Metternich hercegnőt sem, aki nélkül Párisban menthetlenül tönkrement és a lejtőn lefelé csúszott volna és aki őt egyszerre emelte vissza az elismert művészek világába, lehetővé téve neki Németországba való visszatérését, sőt Párisban is először eszközölve ki első operájának előadását az

udvari színházban, amire évek óta várt hiába Wagner.

És ugyanugy, ahogy azelőtt Meyerbeernek „in tiefster Demut ersterbender dankbarer Schüller“ aláírású levelet irt, és most gyűlölködő, tajtékzó dühvel ír róla, ugyanugy ír lekicsinylőleg Metternich hercegnőről, aki őmiatta, első operájának csúfos bukása miatt, Párisban nyilvános kigunyolást volt kénytelen eltűrni, majd onnan menekülni és akinek akkoriban „in tiefster Ehrfurcht und Ergebenheit Euer untertänigster Diener“ aláírású levelet irt.

Von Bülowról, Cosima asszony első férjéről, aki az ő akkori nagy népszerűségét, művészi és karmesteri tekintélyét önzetlenül egy egész életre a népszerűtlen Wagner-zene kultuszának szentelte rengeteg áldozatok közt és aki végül egy finom és nemes gesztussal mondott le nejről Wagner javára, úgy Wagner, mint Cosima asszony zenebarátok megbotránkozása közepette becsmerlő és kicsinylő itéleteket kezdtek terjeszteni.

Nem folytatom tovább a gyűlölködő, irigykedő, bosszúvágytól, önzéstől, ferdítéstől és hazudozástól visszhangos, csak egy nagyravágyó és féltékeny asszonynak befolyása alatt lehetséges kampány leírását. Talán ez is elég élesen világítja meg azt a gondolat- és érzésvilágot, melyekben az önéletrajz és vele a zsidó pamflet megszületett.

Wagner Cosima asszony, a zsidók tulajdonképeni ostora, a szennyírat tulajdonképeni értelmi szerzője hasonló méltó Wagner-stílusban fejezte be működését úgy a zene, mint magánélete terén. Ezelőtt két évvel fiával, az epigon Siegfrieddel együtt nagy sikerrel házalta végig Amerika gazdag zsidóit, akik-

Itt Caciula rágal

A sértett félh
(Cluj-Kolozsv

dósítójától.) Az iparkamarai titkár véd között lefolyt játszódtott le a k neve ismeretes. A getési bünperben gyanúsították, ho nőke, pénzt fogad mon bánffybnnyad Pap Simon még a megtörve a terhér Az öngyilkosság a tett, mert érdek Azonban még az megszüntette az e Miklós tovább m titkár.

A sértegetési 1923 tavaszán ta tek. A gyűlésen pontból — dr. támadta Caciulát, nyos vesztegetési P válaszolt, hogy dr. vetni, mert hiszen inkriminált embere dr. Ghilezan, min vesztegethető volt. gyűlésen, helyette vád ellen. Ahogy nak az eset, azonn és sajtó utján pról következő esetre a ben, mikor ellene Ghilezan főügyész kérte őt, hogy lehe dr. Ghilezan éppen ügyészi állást s laszolt:

— Hogyne, ad lesz minden.

Ez a kijelentés tén, így hát a Caciula azonban d szintén sajtó után kamarai ülésen m Ghilezan megtette e

Az ügyben már kitűzve, különböző került véglegesen e dr. Bohatitel Sándó Caciula fentartotta a ügyvéddel, mint tap vallomása azonban

től nagy tökézt sze Wanfried fentartása megmentésére. A k egy-két erkölcsi pof gazdag zsidók megti ellenségük, Cosina a bőkezűen. A pénzbe tattak bőkezűen a H galom céljaira, mely akkor folyt legvérese

A családi és n Röntgen-sugaraknál zsidóságra erkölcsi h ő erkölcsi világát, az az első férjével, von alatt Wagnertől szül örökösödési pert ind Izolde felnőtt mint rálva lett a házasság hogy Wagnernek gy gazdag von Bülow, kétségbeesett tiltak Izoldának az akkor maitól keletkezett te a szegény és kesert halálába vitt, szívós családjával, melyben zását a Bülow család vonhatatlan tömeges neje ünnepélyes nyila törésből származását Leánya holtteste megsemmisítő erköl Wagner Cosima.

Ítéletet hoztak Caciula iparkamari főtitkár rágalmozási perében

A sértett félmillió lej kártérítést követelt
(Cluj-Kolozsvár, március 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az 1923. tavaszán Caciula Miklós iparkamari titkár és dr. Ghilezan kolozsvári ügyvéd között lefolyt híres sajtókampány epilógusa ma játszódott le a kolozsvári törvényszék előtt. Caciula neve ismeretes. Az emlékezetes 1919. évi vesztegetési bűnperben ő is szerepelt, amennyiben azzal gyanúsították, hogy mint a maximál bizottság elnöke, pénzt fogadott el több kereskedőtől, Pap Simon bánfihunyadi szolgabíró révén. Amint tudjuk, Pap Simon még abban az évben föbelőtte magát, megtörve a terhére rótt bűncselekmények súlya alatt. Az öngyilkosság annak idején nagy szenzációt keltett, mert érdekes fordulatoktól lehetett tartani. Azonban még az ez évben kiadott amnesztia-rendelet megszüntette az egész bűnvádi eljárást. Így Caciula Miklós tovább működött az iparkamaránál, mint titkár.

A sértetési per előzményei tulajdonképpen egy 1923. tavaszán tartott iparkamari gyűlésből eredtek. A gyűlésen — állítólag pártpolitikai szempontból — dr. Leon professzor hevesen megtámadta Caciulát, szemére hántorgatva azt a bizonyos vesztegetési pert. A támadásra Caciula azzal válaszolt, hogy dr. Leonnak nincsen mit szemére vetni, mert hiszen az ő társai között is vannak inkriminált emberek. És rögtön utána megemlítette dr. Ghilezant, mint aki főügyészi minőségben megvesztegethető volt. Ghilezan dr. nem volt jelen a gyűlésen, helyette dr. Örvös Lajos tiltakozott a vád ellen. Ahogy tudomására jutott dr. Ghilezannak az eset, azonnal tiltakozott a gyanúsítás ellen és sajtó útján próbálta tisztázni magát. Caciula a következő esetre alapította vádját: Abban az időben, mikor ellene bűnvádi eljárás volt, elment dr. Ghilezan főügyészhez, aki a vádat képviselte és kérte őt, hogy lehetőleg sietesse az eljárás menetét, dr. Ghilezan éppen azon a napon hagyta oda a főügyészi állást s a Caciula kérésére nevére választott:

— Hogyne, adjon tizezer koronát, aztán rendben lesz minden.

Ez a kijelentés persze több ügyvéd előtt történt, így hát a tréfa egészen nyilvánvaló volt. Caciula azonban dr. Ghilezán purifikálási cikkére szintén sajtó útján válaszolt. megismételve az iparkamari ülésen mondott vádakát. Erre a sértett Ghilezan megtette ellene a bűnvádi feljelentést.

Az ügyben már több tárgyalási tenminus volt kitűzve, különböző okok miatt azonban csak ma került végreleszen elintézésre. A vádtanárs elnöke dr. Bohatiel Sándor volt. Az elsőnek kihallgatott Caciula fentartotta állításait melyeket dr. Blaga Emil ügyvéddel, mint tanúval vélt igazolni. A dr. Blaga vallomása azonban kedvezőtlen volt rá nézve, mert

túl nagy tökézt szedett össze Beyreuth és Haus Wanfried fentartására, a mester zenéi hagyatékának megmentésére. A kegyeletteljes és művészet szerető, egy-két erkölcsi pofonnak oda se néző asszimiláns gazdag zsidók megtisztelve érezték magukat „nagy” ellenségük, Cosina asszony kérése által és adtak bökézően. A pénzből azután otthon Wagnerék jutattak bökézően a Hittler-féle Hackenkreuzler-mozgalom céljaira, mely a „Juden hinaus” jelszóval akkor folyt legvéresebb hangon.

A családi és magánélet kérdéseiben szintén Röntgen-sugarakkal élesebben világította meg a zsidóságra erkölcsi halált kiáltó Cosina asszony az ő erkölcsi világát, amidőn röviddel a háború előtt az első férjével, von Bülowval fennállott házassága alatt Wagner-től született leánya, Izolde nevében örökösödési pert indított az első férj hagyatékára. Izolde felnőtt mint Wagner leánya, nyíltan deklarálva lett a házasságkötés után még annak idején, hogy Wagnernek gyermeke. Midőn azután meghalt a gazdag von Bülow, akkor Cosina asszony Izoldának kétségbeesett tiltakozása mellett, nem törődve Izoldának az akkor keletkezett világbotrány izgalmaival keletkezett testi és lelki összeomlásával, akit a szegény és keserűség súlyos betegségbe, majd halálába vitt, szívós örökösödési pert kezdett Bülow családjával, melyben ő Izoldának törvényes származását a Bülow család pedig a kétségtelen és visszavonhatatlan tömeges bizonyítékokra és a mester és neje ünnepélyes nyilatkozataira hivatkozva, házasság-törésből származását igazolták.

Leánya holtteste mellől hirdetheti immár tovább megsemmisítő erkölcsi ítéleteit a zsidók ellen Wagner Cosima.

az ügyvéd is olyanformán nyilatkozott, hogy a dr. Ghilezan kijelentése határozottan tréfa volt. A másodiknak kihallgatott dr. Ghilezan nagyon felindultan utasította vissza a vádakát. El lehet képzelni — mondotta — hogy jogászberek előtt mondjak én ilyesmit, ha nekem olyan aljas szándékaim vannak. Beszéde végén háromszázezer lej erkölcsi kártérítés kétszázezer effektív ügyvédi költséget jelent be. A hosszas kihallgatások után a tanács ítélet-hozatalra vonult vissza és majdnem egy óra tanács-

kozás után dr. Bohatiel Sándor kihirdette az ítéletet, mely szerint Caciula Miklós háromszoros sajtó útján és nyilvánosság előtt elkövetett becsületsértésért huszonegy napos fogsággal, ezeröttszáz lej pénzbüntetéssel bünteti a törvényszék. Az ítélet végrehajtását, tekintve Caciula bűntetlen előéletét, három évre felfüggeszti. Végül dr. Ghilezant kártérítésével a polgári bírósághoz utasította. Az ítélet ellen úgy az elítélt, mint az ügyész felelbegett.

Ebert elnök temetése

Április 27-én választják meg az új köztársasági elnököt

(Berlin) március 2. Uj Kelet tudósítójától.) Ebert, az elhunyt német köztársasági elnök holttestét ma átvitték az elnöki palotába. A gyászmenetet lovasrendőrök és a birodalmi őrség egy osztaga kísérték. A lovasrendőrök osztagai között a birodalmi miniszterek fogatai haladtak. A gyászmenetet a késő éjjeli órákban rengeteg ember kísérte. Az elnöki palotáig vezető uton a birodalmi zászló-szervezet tagjai állottak sorfalat a gyászmenetnek. Az elnöki palotában Ebert családjának tagjai vették át a koporsót. A koporsót átvétele után felvatalozták.

Az elnök temetési költségeit a birodalmi gyűlés elfogadott javaslata szerint az állam fedezi. A pártvezérek összejövetelükön határozatot fogadtak el, mely szerint a temetést megelőző gyászünnepeket a birodalmi gyűlés ülésében fogják megtartani. A szerda délutáni gyászünnepe az elnöki palotában fog lezajlani. Az emlékbeszédet Luther kancellár fogja tartani.

Az ünnepség után Ebert holttestét a potsdami pályaudvarra viszik át s menetközben a halottaskocsi a birodalmi gyűlés főépülete előtt fog megállani. Itt a birodalmi gyűlés elnöke fog a halottól

a német nép nevében elbucuzni. A pályaudvarról a vonat Ebert szülővárosába, Heidelbergbe este hét órakor indul, ahol a koporsót csütörtökön fogják elhantolni.

A külföld élénk részvétellel kíséri a német köztársasági elnök halálát. Doumergue francia köztársasági elnök, Herriot miniszterelnök és Painlevé, a kamara elnöke és a francia közelet számos előkelősége fejezte ki táviratilag részvétét. Briand volt francia miniszterelnök cikkében Ebertet mint a német demokrácia és a béke igaz képviselőjét aposztrofálja. Az amerikai sajtó is élénken méltatja az elhunyt elnök érdemeit.

Berlini jelentés szerint a kormány megállapította az elnökválasztás határnapját. Eszerint április huszonehetedikén fogják választani a német köztársaság elnökét. A jobboldaliak már most nagy agítációt fejtenek ki jelöltjük, Luther érdekében. A szocialisták a centrum és a demokraták Marxot akarják látni az elnöki székekben. A kommunisták teljesen önállóan lépnek a választási küzdelembe, azonban eddig nem tudtak megállapodni a jelölt személyében.

Pillanatfelvétel a kamara izgalmas üléséről

Bratianu Jonel és Averescu tábornok parlamenti színjátéka

(Bucuresti, március 2. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) Nincs talán egy fővárosa sem a világnak, ahol annyi politikai szenzáció robbanna ki, mint Bukarestben, ahol — és ez a külön érdekessége a dolgoknak — évek óta még sem történt semmi olyan politikai esemény, amely maradandó nyomot hagyott volna az ország életében. Nem paradoxon ez a megállapítás, ha meggondoljuk, hogy ezeknek a politikai szenzációknak külön műhelyük van, ahol a szó szoros értelmében gyárilag állítják elő az „eseményeket” és az események „megbízható” kommentárjait. Ez a jól felszerelt szenzációgyár a parlament hírlapíró folyosója, amely ambíciótól duzzadó fiatal óriásokkal van megtömve, akik érthető módon tullicitálni igyekeznek egymást a jóléretültségben.

Amikor szombaton délután magam is székhöz jutottam a parlament folyosóján, éppen a fenti megállapításokból következő szépsézzel hallgattam végig a bukaresti kollégák szenzációsnál szenzációsbab értesüléseit és nem-igen hittem, hogy az egyébként szürkének ígérkező parlamenti ülésekből politikai riportot lehet összetakolni. Közvetlenül az ülés megnyitása előtt a bukaresti kamarában is szokatlan izgalom vett erőt a hírlapíró-karzatán. Valaki olyan újságról tudott, amely ha igaz, valóban fordulópontot jelent a politikai életben. Két perc sem telt el és már mindenki a legfrissebb szenzációt kommentálta.

— Averescu eljön a kamara ülésére — hallatszott minden oldalról izgatottan.

— A néppárt vezére interpellációt jelentett be a kamarában — magyarázta lelkesen kísérem. Tudja Ön, hogy mit jelent ez?

És mielőtt még felelhettem volna, az egyébként szónoki kérdésre, már is valóságos szóárdatot zúdított rám.

— Averescu volt az egyetlen ellenzéki pártvezér, aki komolyan megtartotta az alkotmány-törvény megszavazása után tett ünnepélyes ellenzéki deklarációt és azóta be sem tette a lábát a parlamentbe. Ma eljön és beszélni fog. Mit gondol, miről fog beszélni? A választójogi törvényjavaslat ügyében fog interpellálni. Tudja ön, hogy mit jelent ez?

— Tudom — vágtam el a szóárdatot. — Az új alkotmánynak egyik paragrafusa kimondja, hogy amint megszavazzák a választójogi reformot, a parlamentet fel kell oszlatni és ki kell írni az új választásokat. A bukaresti ellenzéki sajtó az új alkotmány életbelépése óta valahányszor csak kiejti ezt a szót a parlamentben: választójogi javaslat,

azonnal diadalmában uszik, mert készpénznek veszi a választójogi javaslat azonnali megszavazását és az ezzel együtt járó parlament-feloszlatást.

— Félig eltalálta a dolgot — replikázott informátorom — most azonban sokkal többről van szó. A valóban befentesek jól tudják, hogy Bratianu Jonel és Averescu között régi paktum van. A megegyezés értelmében a két pártvezér valósággal kibérelte az ország tényleges hatalmát s ha az egyiknek már menni kell, a másik kezére sibilja át a hatalmat. Ugy szólt a megállapodás, hogy Averescu, ha majd megunja az ellenzéki szerepet, interpellálni fog a választójogi javaslat sürgős tető alá hozása ügyében. Ez az interpelláció eredményes is lesz, a reformot hamarosan megszavazzák, a parlamentet feloszlatják és Averescu lesz az új miniszterelnök.

Különben, ha nem hiszi, meglátja, hogy a mai ülésen a miniszterelnök is meg fog jelenni, hogy azonnal válaszoljon az interpellációra, noha a miniszterelnök egyébként nem sok ügyet vet a parlamentre és szívből utálja a törvényhozó gyülekezetet.

Informátoromnak tökéletesen igaza volt. Két ritka vendége volt a kamarának. Averescu tábornok és Bratianu Jonel is megjelent az ülésen. Az interpelláció és a válasz pontosan úgy zajlott le, ahogy azt a bukaresti hírlapírók előre megjósolták, sőt egy váratlan jelenet is hozzájárult az esemény súlyosságához. Bratianu Jonel a szólni kívánó ellenzéki pártvezérek órási meghökkenésére Averescuval együtt — szinte karöltve — elhagyta a kamara helyiségeit. Egyszóval nem volt kíváncsi a többi ellenzéki pártok véleményére.

Maniu és Lupu heves szemrehányásokkal illették a távollévő miniszterelnököt, aki szerintük lebecsüli a parlamentet és olyan magatartást tanúsít, amelyre egyetlenegy parlamentáris államban sem volt még példa. A heves kifakadások után az elnök csütörtökig berekesztette a kamara üléseit, a képviselők és hírlapírók kitódultak az utcára, ahol tíz perc múlva már a rikkancok száza szaladgáltak a reggeli lapok különkiadásával.

Bratianu távozik és kijelölte utódját, Averescu tábornok személyében — ez volt a különkiadások szenzációs címe. A lapokat percek alatt szétkapkodták s minden épkézláb politikus a Capsa felé igyekezett, hogy halljon valamit.

A Capsa dohányzójában az egyik disszidens liberális politikust valóságos gyűrű veszi körül. Hevesen gesztikulálva beszél:

— Én már tegnap tudtam, meg is mondtam — bizonyodik — a saját füleimmel hallottam, amikor Constantinescu földművelésügyi miniszter egy bizottságban, amelynek Groza Péter is tagja, Groza minden véleményét figyelemre méltatta. Amikor valaki szemrehányást tett ezért neki, Constantinescu rejtélyes mosollyal így szólt: „Mit

lehet tudni, nem-e ül holnap Groza az én helyemen? Nos nem igaz, hogy én már tegnap tudtam?

— Várjuk csak meg a holnapot — vágja el a vitát az egyik szkeptikus hírlapíró — a nagyvezér szándékainak soha sem lehet a mélyébe látni.

j. f.

Zsidóverés volt a zsidói vonalon

(Máramarossziget, március 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután a Szamosvölgyi vasut zsidói vonalán megismétlődtek azok a szomorú, az ország érdekeinek súlyosan ártó események, amelyek egy évvel ezelőtt belső és spontán tiltakozásra készítették a közvéleményt. Hat fiatalember megtámadta a vonat zsidó utasait. Gerson Herskovits Ignác hadadi, valamint Mandel galgói lakost minden ok nélkül súlyosan összeverték. Szerencsére a vonat jobbérzésű utasai beavatkoztak és helyre állították a rendet.

A botrányban vezetőserepet játszott Stefan Bata lemnai pap, aki még az utasok közbelepte után is további inzultusokra izgatta az ifjakat.

Csak az ipari átalakulás segíthet a máramarosi zsidó tömegnyomoron

Beszélgetés Mihályi Gáborral, Máramaros prefektusával. Miért nő a zsidóság nyomora

(Sighetul-Marmatiei-Máramarossziget, március 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nyomor, a mindennapi betevő falatért való elkeseredett harc kikoptatta, átformálta azokat a fogalmakat, melyek Máramaroshoz fűződtek. Régi, híres esetek emlékezete is elmúlt már, panasz és keserűség tölti el ezt a régen gazdag, régen eleven, vig várost. Máramarossziget haldoklik, mert halálra ítéltetett. A régi város elvesztette jelentőségét és most sok százan ödöngenek az utcákon, vagy a kávéházakban, éhesen és akár kis, pár lejnyi tüzletre lesve. Százan és százan vannak, ezereken és ezereken, kik nem tudják: mi lesz velük holnap, pedig ma péntek van, a szombatra kell készülni.

Egyik olcsó függőt sorsol ki, másik cseh koronát kínál eladásra, a harmadik egy kis töpörödött szabó már egyszerűsíti péntek délután a dolgot: összekoldulja a szombati pénzt. Mert szombatra meg kell lenni mindennek s az utcán alig lát az ember máramarosi zsidót, kinek kezében ne lenne ott a péntek esti hal. Pedig sokan, nagyon sokan vannak, akiknek mégse jut halra, péntekesti fehér kenyérré és vannak sokan szemérmesek, koplaláshoz eddig nem szokottak, akik kis dohos szobájukban, hol több a gyermek, mint a szék, semmibe néző szemekkel várják, üres kamarával, üres zsebbel, de keserűséggel teli szívvel a szombat királynőjét.

Ma már nyíltan látja mindenki a helyzetet: a máramarosi lakosság olyan tömegnyomorral küzd, amelyet legteljesebb a régi orosz gettók ismertek. Ma már nyílt titok, hogy régen híres gazdagok nagy anyagi gondokkal küzdenek és nem egy van közöttük, aki évek óta csak a készből él.

A máramarosi zsidó gálut

A máramarosi zsidóság tömegnyomora, általános elszegényedése egyike azoknak a nagy problémáknak, melyet meg kell ismerni, mert megoldásuk: a zsidóság összességének problémája. És véget kell vetni egyszer már annak a sok szóbeszédnek, mely a máramarosi zsidóság életét körülvette. Küzködő, dolgos, verejtékező nép ez, s ha van bűne, van hibája: nem tehet róla, hiszen olyan külső körülményeknek rabja, melyeket irányítani, meghatározni nem volt a múltban módjában és nincsen ma sem.

Meg akarjuk ismertetni ennek a nagytömegű, hamisítatlan zsidó népi életet élő zsidóságnak helyzetét olvasóinkkal. Nem színt és nem képet akarunk adni, hanem az itteni zsidó élet keresztmetszetét, az itteni zsidó galut egy darabját, úgy, ahogyan most kinéz. És így első kötelességünknek tartottuk felkeresni a megye prefektusát, hadd lássuk, miképpen ítéli meg a kormány legmagasabb képviselője a máramarosi zsidóság életét. De Mihályi Gábor nemcsak a kormány itteni helytartója, de több ennél, gyökeres máramarosi, aki itt nőtt fel, aki a megye minden emberét ismeri, aki összenőtt ezzel a földdel és embereivel.

A prefektusi szoba is más itt, mint másutt. Valóban áll az, hogy Máramaros teljesen önálló egysége Romániának, mint önálló és meg nem értett volt a magyar uralom alatt is. S

bár román az impérium, minden megmaradt szellemében a réginek, persze nem magyarnak, hanem — máramarosinak.

A szigeti prefektusnál

A prefektusi előszoba maga is karakterisztikus. Az egyik sarokban bő reverendájú, szőke-hajú papok. Ingük még paraszti, s kezükön meglátszik, hogy nemcsak a szentírásért forgatják, de az ekét is. Mellettük nagy békességben a „berbesti ruf“ türelmetlenkedik és várja, hogy a prefektussal beszéljen. Mondják, hogy Mihályi prefektusnak kedves, becsült embere. A másik sarokban néhány képviselő. Liberálisok. De azért inkább máramarosiak. Minden gondolatukkal erre a földdarabkára vannak beállítva.

Egyikük mindjárt egy igazi máramarosi problémát vet fel:

— Az impérium átvétele után a zsidó fiatalság egy része, főképpen, amely sor alá került, lemondott a román állampolgárságról, hogy ennek alapján megkaphassák az Amerikába szóló utlevelet. Az utlevelet így megszerzték, a listákból kivették őket, de persze Amerikába ki nem jutottak. Most azután az állampolgársági törvény végrehajtásánál kiderült az ügy és sok százan állanak utlevéllel a kezükben, vizum nélkül, minden állampolgári jogukról lemondottan.

Szinte jellemző: mindegyik képviselő teljesen tisztában van a cionista eszmekörrel, a Palesztina-munkával és nincs közöttük egy se, ki eltudná itt vitatni a zsidóság önálló népi életét.

A határ átka

Közben egy küldöttség elvégezte benn a dolgát és a prefektus ur azonnal fogad. Sorra tesz fel a kérdéseket és mindenre kész, teljesen átgondolt, valóban magasabb nézőpontokat elérülő választ kapok. Természetesen az első kérdéslem a zsidóság nagy nyomora körül forog és felteszem a kérdést:

— Mi az oka?

— Az oka? — feleli Mihályi prefektus. A határ. Szigetnek kereskedelmileg a legteljesebb központi fekvése volt. A háborus kereskedelmi fellendülésben igen sokan jöttek Szigetre. A régi területeknek legnagyobb része elszakadt a közpottól s így Sziget fogyasztóinak többségét elvesztette. Az addigi élénk kereskedelem tehát elvesztette bázisát. Ezen segíteni nem lehet. Szigettől ötszáz méternyire már Csehszlovákia kezdődik. A híres bocskói gyár már csehszlovák területre esik, míg munkásai román területen laknak. Sziget kereskedelmi jelentősége megszűnt és ezzel az a zsidóság, melynek nagy része kereskedelemmel foglalkozott, elveszti a talajt a lába alatt.

— Miképpen lehetne ezen segíteni? — teszem fel a kérdést.

— Ha a zsidóság átnyergelne: hozzáfogna a háziiparhoz, melynek elhelyezkedési lehetőségei megvannak. A zsidó asszonyok nagyon szép kézimunkákat csinálnak, be kell vezetni a zsidó otthonokba a háziipart. Az ipari átmalodásnak különben már némi kezdete is mutatkozik, amennyiben több új gyár, nagyobb

ipartelep alakult. Természetesen az ipari átalakulás lényege, hogy az új iparágak piacot is tudjanak találni és ez egyike a legnehezebb problémáknak.

Mihályi prefektus fordul most kérdéssel: — Miképpen áll a paleszinai kivándorlás ügye, nem lehetne ez által is enyhíteni a helyzetet?

Palesztina, állampolgárság

Pár szóval megmagyarázom a palesztinai emigráció két alapelvét: megfelelő emberanyag és kész gazdasági lehetőségek. A prefektus figyelmesen hallgatja előadásomat s hamar megállapíthatom, hogy a kérdés nem új előtte és teljesen átérzi a dolog jelentőségét.

— Mi történt a földműveléssel foglalkozó zsidókkal, hiszen Máramarosban ilyenek is vannak?

— Azok, akik maguk művelték meg földjeiket, megtarthatták tovább is kis birtokukat. Különben az agrárreform előírásai szerint jártunk el s tudomásom szerint semmiféle igazságtalanság nem fordult elő.

Meg kellett elégednem ezzel a válasszal, hiszen ez a kérdés valóban bővebb megvilágítást igényel, semhogy így képet tudnánk róla formálni.

Egész természetesen az állampolgársági törvény kérdése is sorra kerül. Elmondom, hogy mit hallottam az előszobában a megye egyik képviselőjétől. A prefektus ur azonnal jegyzet készíti és látszik, hogy a probléma közelről érdekli. Azonnal magához hivatja Repca rendőrfőnököt, akitől megtudjuk, hogy ez a probléma valóban fennáll és az érdekeltek száma Szigeten mintegy négyszáz lélek. Az állampolgársági törvényre vonatkozólag a következő felvilágosítást kaptuk:

— E kérdést igyekeztünk a legteljesebb igazságossággal megoldani, bár nagyon sok nehézséget okozott az, hogy igen sokan a közeli csehszlovák falvakból, városokból kerültek be s így ezek illetőségének megállapítása nagyon nehéz volt. Az a meggyőződésem azonban, hogy akinek elfogadható jogcíme volt, az mind bekerült az állampolgársági listába. A megye területén nem becsülöm többre azok számát, akik kimaradtak, négyezer zsidónál.

Az antiszemizmusról

Beszélgetés során természetesen az antiszemizmusról terelődött a szóbeszéd. És itt megint a prefektus ur volt az, aki kérdezett:

— Tapasztalt-e nálunk antiszemizmust?

A válaszom őszinte és nyílt volt. Utcai antiszemizmust nem, hiszen ez itt kissé abszurdumnak is tetszene, de igen sok panaszt hallunk a hivatalos antiszemizmusról, nem szólva a Sámson esetéről, mely országos feltűnést keltett.

— Ez a don-quijótiáda most már teljesen ezt a megfelelő beállítást kapja meg — válaszolja megértéssel a prefektus. A rendőrségnek egész világon privilégiuma a tévedés. Most sem történt egyéb. Ténylegesen Máramarosban egész más a helyzet, mint másutt. Az itt élő népek között szinte történelmi harmonia fejlődött ki. Ismerjük és megértjük egymást, s így ténylegesen egy harmonikusabb, atmoszférában folyik a közigazgatás.

A beszélgetés további részében kis vita fejlődött ki az antiszemizmusról és a cionista problémáról általában. A prefektus ur azonban bölcs szerénységgel hátrított el magáról minden állásfoglalást.

— Olyan kérdések ezek, melyek valóban a világeseményektől függenek.

Nem akarok abba a hibába esni, hogy világgörbüléseket a máramarosi prefektusi székéből akarjak megoldani. Megelégszem a megyém problémáinak megoldásával.

Különben kedves kötelességünk megállapítani, hogy Mihályi Gábor prefektus konciliáns magatartásával megengedte, hogy a máramarosi zsidó ifjuság kulturális munkáját rendszeresen folytathassa és permanens engedélyt adott a helyi csoport adminisztratív ülésére is.

Székely Béla

* Oradea-Maren hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézik az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zsigmond. (Ezredévi emléktér) Parcul Eminescu 2. sz. (Ernyőzlet).

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél, Cluj

Az Uj Kelet szerkesztője Felelős az előfizetésért 240 Az Uj Kelet meg

A zsidó Adár hónapja A 253

Kedd 5865 Adár 1925 márc

pillantást életének egy gyött tal meghalt M és senki s a mai nap A leger Elhatár hogy örök halandók s pusztulása már akkor lata előtt.

Es hogy Mózes sírja göröngyök közbenjárás hogy a ret hogyan bír ság is enne visszautasít az isteni bivatagban meg tudta igazak ke kétszeresen kellett, hog maradjon történt egy halljátok e istent.

A perzs magát, hogy örök nyugv egész sereg ásatott, föld mélybe, firt És egyszer csucsán volt tették, valan mélyében.

Léleksza körülpillantá hogy csucsá csudák csud magasabb es Megzavarr makacssággá az egyik let folkapaszkod

— Megva a lent állókl szen mellethe látszott szem

— Megva ből az ember ott van közet mivelhogy M szemüknek, t És ugy v örökre, akik látják Móse mélyben pilla sem tudta igt törvények all Szép, m Ugye, hogy ki, a Sóta ré

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő. Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei. Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár Zafin Ádár!

A zsidó időszámítás szerinti 2413-ik év Ádár hónap 7-én született meg Móse rabbénu. A 2535-ik év Ádár havának 7-én halt meg Móse rabbénu. Időtlén idők óta a megemlékezések napja ez, az egész zsidó nép számára.

Kedd 5865 Ádár 7 1925 március 3

Ereje nem hagyta el, szeme nem homályosodott meg, úgy szállott föl végtelenségeket összeroppantó izmokkal a hatalmas aggastyán Nébó hegyének csucsára, hogy egy fájdalmas bucsuzkodó pillantást vessen arra az országra, amely nagy életének egyetlen célja volt és amelynek vágyott talaját az ő lába nem érinthette. És meghalt Móse, az isten szolgája, Nébó hegyén és senki sem tudta az ő sírjának helyét, mind a mai napig.

A legenda pedig a következőket jegyezte fel. Elhatározása volt az isteni gondviselésnek, hogy örökre elrejtse Móse rabbénu sírját a halandók szeme elől. Mert a szent templom pusztulása és Jiszraél hosszú számkivetése már akkor ott lebegett Isten előrelátó gondolata előtt.

És hogyha Jiszraél sirva veti majd magát Mózes sírjára és könnyeivel áztatja a szent göröngyöket, úgy könyörög majd a nagy halott közbenjárásért az isteni igazság trónusa előtt, hogy a rettenetes vézset megmástitassék, — hogyan bírta volna meg maga az isteni igazság is ennek a szent védelmezőnek szavait visszaautasítani? Hiszen már akkor is, amikor az isteni büntetés pusztulást és halált ítél a sívatagban tévelygő népre, Móse egymagában meg tudta békíteni az isteni haragot. És az igazak kedvesek az isten előtt életükben, de kétszeresen drágák előtte holtukban. Ezért kellett, hogy Móse rabbénu sírja ismeretlen maradjon mindörökké. De halljátok csak, mi történt egyszer a mi nagyunk sírja körül, halljátok ezt, csudálkozatok és dicséritek istent.

A perzsák örült királya egyszer ráadta magát, hogy felkutatja a nagy törvényhozó örök nyugóhelyét. Kivonult a pribékjeinek egész seregével Nébó hegyére és kutatott és ásott, főlzártak a csucsra, leszálltak a mélybe, firtatták a hegyet minden oldaláról. És egyszer csak, éppen akkor, amikor a hegy csucsán voltak és pillantásukat a völgyre vetették, valami káprázatos látást a völgy mélyében.

Lélekszakadva rohantak a hegy lábához, körülpillantának és semmi. Föltekintenek a hegy csucsára és óh, gyönyörű káprázat, óh, csudák csudája! A sirt ott látják a hegy legmagasabb csucsán.

Megzavarodva, megdöbbenve, de gonosz makacssággal, hamar két csoportra oszlanak, az egyik lenn marad a hegy lábánál, a másik felkapaszkodik a hegy fokára.

— Megvan, megvan! kiáltoznak a csucsról a lent állókhoz, — ott van közeletekben, egészen mellettetek. — Mivelhogy Mózes sírja ott látszott szemüknek a völgy mélyében.

— Megvan, megvan! — kiáltoznak a völgyből az emberek a hegy csucsán állók felé, — ott van közeletekben, egészen mellettetek, — mivelhogy Móse rabbénu sírja úgy látszott a szemüknek, mintha a hegy tetején volna.

És ugy volt az akkor és így maradt ez örökre, akik lent állanak, azok a magasban látják Móse sírját, akik fent vannak, azok a mélyben pillantják meg, — de eddig még senki sem tudta igazán megtalálni az örök emberi törvények alkotójának nyugóhelyét.

Szép, mélységes értelmű régi legenda. Ugye, hogy nagyon szép. A talmudból irtam ki, a Sóta rész 14/a lapjáról. (g j.)

— Ujabb maximális árak. A kolozsvári városi tanács legutóbbi ülésén újra szabályozta a maximális árakat. Az egységes liszt ára nem változott. Lényegesen emelték a nullásliszt árát, melyet 19 lejről 21 lejre emeltek, ugyszintén a főzöliszt árát is jóval magasabban, 19 lejben állapította meg a bizottság. Az éttermi és kávéházi árak a 23. számú rendelet értelmében a régiékre maradnak. A tehéntej árát 6, a bivalytej árát 8 lejben maximálták. Az új maximális táblázat a halpiac árait lényegesen redukálta. A rendelet már érvénybe lépett.

— A zsidó ifjúsági szervezetek jelmezes báljára, mely március 11-ikén a New-york-szálloda összes termeiben lesz megtartva, az előkészületek nagyban folynak. A meghívók szétküldése már kezdetét vette. Aki valamilyen okból eddig nem kapta meg meghívóját, forduljon a bálrendező bizottság Ferenc József-ut 48 szám alatti irodájához. A vidékre küldött tiszteletjegyek megváltási díja szintén e szám alá küldendők. A bál az előjelekből ítélve rendkívül nagysikerűnek ígérkezik.

— A jövő héten megjelenik Románia „Zöld Könyve”. Bukaresti tudósítónk jelenti: A jövő hét elején kerül nyilvánosságra Románia „Zöld Könyve”, amely román, francia és angol nyelven Romániának háboru utáni helyzetét fogja részletesen ismertetni. Ma reggel a Banca Nationala helyiségében végső ülést tartott a szerkesztőbizottság.

— A dési helyicsoport közgyűlése. A Zsidó Nemzeti Szövetség dési helyicsoportja folyó hó 8-án, vasárnap délután a zsidó elemi iskola disztermében rendes évi közgyűlést tart, amelyre ezutou hívja meg az összes tagokat.

Avivák! Barissziák! Pro Palesztina Ligák! Osszátok ki magatok között a zsidó családok névsorát! Ne legyen egyetlen zsidó ház, amelyet fel ne keresnétek! Purim Palesztináié Slachmonesért föld Érec Jiszraelnek!

— Cionista kultúrest Tordán. A tordai Barisszia március 1-én este, kiválóan sikerült, programmal egybekötött teastélyt rendezett, a tordai kulturház termében. A résztvevők zsufolásig megtöltötték a termet és Torda zsidóságának színe-java hajnali egy óráig, a leglelkesebb hangulatban maradt együtt. A műsor mindkét részét Giszkalay János nyitotta meg egy-egy költeményével. Ugyancsak Kolozsvárról jött le az est ünnepi szónoka Weisz Mendel, a kolozsvári Barisszia elnöke, aki mélyenjáró történelmi tanulmányt mondott el a héber nyelv multjáról jelenéről és jövőjéről. Ezeken kívül Balázs Böske gyönyörű zongoraszáma, Weisz Johanna artisztikus táncja és a tordai szintársulat primadonnájának kitűnő éneke tarkították a műsort. Két nagyon jól sikerült előkép is volt: Jákob álma és Salamon király udvara. A nagyszerűen sikerült kultúrest rendezése körüli munkáért mindenk fölött Bernát Lajosné a tordai Aviva elnöknőjét illeti a dicséret.

— Külföldi kereskedelmi attasék a buzeui petróleumtelepen. Bukaresti tudósítónk jelenti: Vasárnap az angol és francia kereskedelmi attasé Mosoiu miniszter társaságában meglátogatták a Buzeu környékén fekvő petróleumterületet. A vendégeket Ossicianu, a Stala Romana vezérigazgatója fogadta néhány képviselővel együtt. Az attasék délután Urbanestibe mentek, ahol Ossicianu felköszöntötte őket. Szavaira a látogatók nevében Mosoiu miniszter válaszolt. Kereskedelmi körökből származó értesülések szerint az attasék látogatása összefüggésben van a legnagyobb román petróleumvállalatnak, a Steaua Romanának átalakulásával. Hírek szerint a részvénytársaságba külföldi tőke vonul be. A nagyszabású üzleti átforgalmazást, külföldi utja alkalmával, Tancred Constantinescu készítette elő.

Ha szeretne üzletet, gyárat, bányát vagy má: iparüzemet venni, bérelni, vagy bérbeadni, elszámolásra átadni, vagy átvenni, elsőrangú munkaerőt vagy állást keres, avagy bármit akar megvenni, vagy gyors és megbízható kurier útján óhajtja ügyeit elintéztetni, úgy „Express” Hír- és Tájékoztató Osztályhoz, Timisoara, Belváros, v. Hunyadi-utca 8. szám. Telefon 22-25.

— A kolozsvári egyetem jogi és orvosi fakultásán ma még szüneteltek az előadások. A kolozsvári egyetemen ma csak a filozófiai fakultáson voltak előadások. A jogi és orvosi fakultáson az előadások szüneteltek, mert az ifjúság egyes követeléseinek teljesítése végett az egyetemi tanáccsal folytat tárgyalásokat.

— Emlékbeszéd Ádár hónap hetedikén. Kedden, Ádár hónap hetedikén, Mózes születése és halálnapja alkalmával Glasner Akiba főrabbi a nagy ortodox zsinagógában délután hat órakor emlékbeszédet tart. Az emlékbeszédben a főrabbi jelentős szerepet juttat nagynevű apjának, Glasner Mósenak.

— Köszönetnyilvánítás. A Pollák Salamon halála alkalmával megnyilvánult mély és általános részvétért az özvegy és Pollák Salamon két fia ezutou mond őszinte köszönetet mindazoknak, akik a megpróbáltatás nehéz óráiban vigaszukkal enyhítették nagy fájdalmukat.

* Német, francia, románnyelvet tanul havonta 10 lejért, emellett mindig tájékozva van a magyar és a világirodalomról, ha az „Exlibris” folyóiratra Lepage-nál Kolozsvár előfizet. Kérjen prospektust.

* Purgó — eredeti dobozban — minden gyógyszerárban. (1)

* Biztosítuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.

* Rosenfeld Jenő pénzbeszedő lapunktól kilépett, így pénzt részünkre fel nem vehet, nevünkben el nem járhat.

Felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét GROMEN és HERBERT posztógyári lerakat mai lapszámban megjelenő hirdetésére, miután ezen lerakatárait ténylegesen mélyen leszállította.

Biztosítsunk az „ORIENT” Általános Biztosító R.-T.-nél

Ha pénzt biztos alapon óhajtja kölcsönt gyűmölcsözöztetni vagy óhajt feivenni, forduljon az „EXPRESS” Bankházhoz, Timisoara, Belváros, v. Hunyadi-utca 8.

Kávésok figyelmébe! legjobb reklámja a Kiszling g-csillárok lesznek. Kiszling Rudolf és Fia — Román csillár és bronz-arugyára — Timisoara.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árakkal. Kötött harisnya minden színben 25 lei, Flohr-harisnya minden színben 53 lei, Muszlin harisnya divat színben 69 lei, Cérna-muszlin minden színben 98 lei, Selyemfátyol harisnyák minden színben 125 lei. BLATT FÖTÉR 13. Elváltoktól és kórházakból ingyen vásárolni! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

n az ipari átala- rágak piacot is e a legnehezebb ost kérdéssel: nai kivándorlás is enyhíteni a állampolgárság n a palesztinai elő emberanyag t. A prefektus at s hamar meg- nem új előtte és gét. essel foglalkozó ban ilyenek is k meg földjeiket, tokukat. Külön- erint jártunk el igazságtalanság l a válasszal, hi- ob megvilágítást adnánk róla for- mpolgársági tör- lmondom, hogy a megye egyik azonnal jegyző- probléma közlőrl tja Repea rend- egy ez a prob- edkeltek száma k. Az állampol- ag a következő a legteljesebb nagyon sok ne- sokan a közeli ből kerültek be alapítása nagyon n azonban, hogy olt, az mind be- na. A megye te- azok számát, akik z antiszemizmuss tesen az antisze- széd. És itt me- ki kérdezett: szemizmust? t volt. Utcái an- itt kissé abszur- ok panaszt hal- sról, nem szólv a országos feltűnést ost már teljesen oja meg — vála- A readórságnek évedés. Most sem Maramarosban sutt. Az itt élő harmonia fejlő- egymást, s így b. atmoszférában ében kis vita fej- és a cionista ktus ur azonban magáról minden melyek valóban a a esni, hogy vi- prefektusi szék- égsem a megyém günk megállapi- ktus „konciliáns gy a maramarosi rendszeresen foly- yt adott a helyi is. Székely Béla seket, előfizetése- ntéz az Uj Kelet gmond. (Ezredévi t. (Ernyőüzlet). él, Cluj

KÖZGAZDASÁG

Ujabb bonyadalom a vasuti kocsik elosztása körül

Fatermeiök a fatermeiök ellen

(Cluj-Kolozsvár, március 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belföldi fűrészfanyagok szállításának problémáját — mint ismeretes — az érdekelt termelők többszöri érvelés intervenciójára úgy oldotta meg a CFR. vezérigazgatósága, hogy úgynevezett kocsiosztó központokat létesített Kolozsvár, Brassó, Jasi és Csernovitz székhelyekkel, ahol a vállalatok termelő kapacitásuk arányában részesültek az igényelt vagonok egy hányadában.

Ez a megoldás, ha nem is elégítette ki teljesen a termelővállalatokat, mert a szükséges vagonmennyiségnek csak nagyon kis hányadát kapták, mégis megnyugtatólag hatott, mert az elosztás igazságosan történt.

A CFR. a nála igényelt vagonoknak 30 százalékát utalta ki legutóbb, vagyis ha valamelyik vállalat termelési kapacitása 1000 vagon igényelt, a szállításhoz a CFR. a megálapított időre ennek az igényelt vagonmennyiségnek 30 százalékát utalta ki. Ezzel a renddel a CFR. átmeneti állapotot létesített a vagonelosztás terén, melyre azért is égető szükség volt, mert a termeléshez viszonyítva a CFR. kocsiparkja olyan kicsiny, hogy enélkül a rendszer nélkül a legnagyobb akadályt kellett volna megküzdniök a vállalatoknak. Enélkül ezen a téren is a protekció és baksisrendszer honosodott volna meg.

Jellemző az egyes fakörzetek versengésére, hogy éppen a fatermeiök egyrésze indított nemrégiben mozgalmat ennek a nyugvóponton lévő és a többséget kielégítő rendszernek felborítására. A jasi körzetben lévő fások ugyanis akciót kezdtek az irányban, hogy a CFR. vezérigazgatósága ellenőrzést rendeljen el az igénylésekre. Ennek a mozgalomnak aztán eredménye is lett. A vezérigazgatóság elrendelte, hogy az egyes elosztók gyakoroljanak egymás iránt ellenőrzést, még pedig úgy, hogy Jasi a kolozsvári, brassói és csernovici igényléseket ellenőrzi, amivel szemben azonban Brassó nem kapott ellenőrzési jogot.

Az ellenőrzésnek ilyen gyakorlása azt fogja eredményezni, az erdélyi és bánáti favállalatok még kevesebb vasuti kocsit fognak kapni a szállításhoz, mert ha tegyük fel: a kolozsvári körzet 10.000 vagonot igényel, a jasi ellenőrzők egyszerűen megállapítják, hogy 6000 vagon is elég a körzetnek. Ezzel aztán végleg lecsökken majd az amugyis gyöngye keretek között mozgó fatermeiök.

sülünk, az igazságügyminisztériumban tanácskozások folynak az irányban, hogy a felterjesztett memorandumok alapján módosítsák a kényszeregyezési eljárást.

A jugoszláviai szeszkartell. Zágrábból jelentik: Az ország összes szeszgyáraiból alakult szeszkartell működését megkezdte. A kartell központi irodája Zágrábban van és ügyvezető igazgatónak Fischer Juliust nevezték ki.

A Banca Nationala kimutatása. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala legutóbbi kimutatása szerint a bankjegyforgalom január 17-ével 19 milliárd 289.058.491 lej volt, tehát a január 10-iki kimutatással szemben némi emelkedést mutat.

Román export Szíriába. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához átirat érkezett a pénzügyminisztériumtól, amely szerint a Romániából Szíriába exportálandó árukhoz a jövőben származási igazolványt kell mellékelni. A származási igazolványokat az egyes kamarák állítják ki és a francia konzulátussal kell láttamoztatni.

A mai valutapiac

A mai napon lanyha volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 350—352, magyar korona 355—358, cseh korona 5-98—5-62, francia frank 10-40—10-45, svájci frank 39-00—39-20, dollár 203-00—204-00, angol font 965—968, olasz lira 8-20—8-30.

Valutapiac március 2-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1048-00, Berlin —, London 172-00, Newyork 203-50, Róma 830-00, Zürich 39-30, Bécs 29-00, Prága —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 755-00, márka 48-00, leva 135, török lira 104, font sterling 965, francia frank 10-55, svájci frank 36-50, olasz lira 830, drachma 345-00, dinár 320-00, dollár 199-00, lengyel marka 38-00, osztrák korona 28-00, magyar korona 27-00, cseh korona 580.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 123-93—123-93, Amszterdam 208-25—208-25, Newyork 520-25—520-25, London 2480-00—2479-50, Páris 2665-00—2675-00, Milánó 2098-75—2100-00, Prága 1543-75—1545-00, Budapest 72-00—72-00, Belgrád 830-00—830-00, Bukarest 255-00—255-00, Varsó 100-25—100-50, Bécs 73-30—73-35.

Párisi tőzsde: Bukarest 945-00 Zürich 374-00.

Ha szép és eredményesen **hirdetni** óhajt vagy **propaganda tervezetét** óhajt kidolgoztatni forduljon az „EX-PRESS Hirdető Irodához, Timișara, Beiváros. v. Hunyadi-utca 8 sz. Telefon 22 25

Tavaszi férfiszövetudonságok
óriásválasztékban érkeztek

URANIA férfi-konfekció áruházba

Cluj, Cal. Begele Ferdinand 34.
URANIA mozgóval szemben.
Ruhák részletfizetésre is!

TEÁSKANNA
„tartalomdus”
AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTAL
LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akár venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse
sajnálja az utat SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butorterméit,
asztalokat furniárszükségleteiket legolcsóbban itt szereshetik be

SPORT

Bolrány a kolozsvári bajnoki mérkőzések első napján

A Haggibbor megérdemelt győzelme a CFR-rel szemben. Magyarországi csapatok kudarca Prágában

Megzavartak örömmünkben. Örültünk annak, hogy végre elültek a szenvedélyek, megindul a gyepen az igazi sportmunka, azonban csakhamar be kellett látnunk, hogy csalódtunk. Aki jelen volt annál az elítélendő inzultusnál, mely Winkle Istvánt, Kolozsvár egyik legképzettebb bíróját érte, minden bizonnyal a legelszomorítóbb impressziókat szerezte sportéletünkről. Ha a szövetség, vagy az arra illetékesek nem lesznek elég erősek ahhoz, hogy az ilyen inzultusokat már csirájukban elfojtsák, el lehetünk készülve a kolozsvári sport teljes lezűllésére.

A kolozsvári pályákon tegnap három elsőosztályú futballmérkőzés volt, melyek sportvontkozásait alább adjuk.

Részletes eredmények: Haggibbor—CFR 1:0 (1:0). A zsidó csapat tegnap megmutatta, hogyan kell igaz lélekkel küzdeni a tulsullyal szemben megállani a helyet. A legoptimistább körök is a legjobb esetben eldöntetlen reméltek. Erre annál is inkább volt ok, mert a zsidó csapat nem rendelkezik játszótérrel, ahol rendszeres tréninget vehetne, azonkívül pedig több elsőrangú játékos távozott el az utóbbi időben. Az első félidő kellemest nyújtott. Ugyan a csatársor, mint a csapat többi része a lehető legjobbat produkálta. A második félidőben megáltszott a tréninghiány s ezért okos taktikával a Haggibbor inkább védelemre szorított. Az egyetlen gól az első félidő 21-ik percében esett Reményi lövéséből. Braun ismét tökéletes formát játszott ki s a mezőny legjobb embere volt. Pollák ugyancsak nagyszerű formát áruelt, kivüle még Fahn és Virág elégitettek ki. A vasutas csapatban Kinizsi, Báza, Takács és Végh Gyula voltak jók. A két csapat összeállítását a következő volt:

Haggibbor: Rosenfeld I., Pollák, Mund, Virág, Braun, Klein, Rosenfeld II., Baumzweig,

Fahn, Fark
Báza, Deák
Szilassy. Fő
A mérkő
KKASE
idő elmarad
csolatban a f
történt. A g
hibájából.

Victoria
csapat szere
csak neheze
góljaival. Ki
hetett volna

Ifjusági
1:0 (0:0), CF
versitatea 1:
Másodosz
2:0 (2:0).
(1:1). Biró:

Nagyvára
Elsőosztályu
(1:0). Bajnok
Nagyváradon
a mérkőzések
Temesvár
noki. TAC—
technikum—
Zsombolya

(4:0).

Aradon,
tréningjellegű

K

MTK—VA

MTK nagy f

mindent ment.

cében Gross

Molnár gólt lő

akar vonulni é

állítja. A harm

gólt lövi. A

faultja miatt m

egyetlen gólját

a 43-ik percben

FTC—NSC

az FTC tehetet

sőt az NSC né

remtett.

UTE—KAC

cára újból nem

Vasas—BT

játékok produká

nagyszerű játé

percében Takács

miklóssy tízene

Jellinek rugtak

három gólját Ta

BEAC—Zug

zelme nagy

III. kerület

Az első os

25 pont. Vasas

VAC 14, UTE

6, BTC 5 pont.

Másodosz

2:1, Ékszerész

UTSE—KTE 2:

EMTK 2:1, Hus

Prága. A S

Klub közötti me

cseh csapat javá

félidőben minden

volt a Spártának

kiváló formát m

bravuros védesei

ünnepelte. A féli

balfedezet nélkül

szabálytalanság m

Bécs. Bajnok

3:1 (1:0), WAC—

Rudolfshügel 2:0

Prága. Slavi

gyar csapat a má

totta magát.

Ha kíván r

végét elhelyezni,

talán, biztos ak

zalommal az „EX

és Beraktározási

utca 8. Telefon 2

Mare, Targul-sacu

etc.

Fahn, Farkas, Reményi. CFR: Maksay, Kinizsi, Báza, Deák II., Karbusovszky, Végh Gyula, Szilassy, Földes, Takács, Ujfalvy, Bartha.

A mérkőzést dr. Vajianu Sabin vezette. KKASE—Academia 1:0. (A második félidő elmaradt.) Bajnoki mérkőzés, amellyel kapcsolatban a fönt megemlített sajnálatos incidens történt. A gólt Stern rugta Popa kapus súlyos hibájából.

Victoria—KMTE 2:0 (0:0). A munkáscsapat szereplése meglepetést keltett. A Victoria csak nehezen tudott győzni Mattauch és Chifor góljaival. Kis szerencsével a munkáscsapat győzhetett volna.

Ifjúsági mérkőzések: KKASE—Haggibbor 1:0 (0:0), CFR—Husos 2:0 (1:0), KMTE—Universitatea 1:0 (1:0).

Másodosztályu bajnokság: RMS—Sparta 2:0 (2:0). Marosujvár: Solvay—Husos 1:1 (1:1). Biró: Pop Juon.

Vidéki eredmények:

Nagyvárad. NAC—Törekvés (Szatmár) (0:0). Elsősztályu bajnoki. Egyetértés—Sámson 2:1 (1:0). Bajnoki. Törekvés—Makabea 3:1 (1:0). Nagyváradon a bírók sztrájkban vannak s emiatt a mérkőzéseket szükségbírók vezették le.

Temesvár. Kinizsi—TMTE 3:0 (0:0). Bajnoki. TAC—Kadima 4:0 (2:0). Bajnoki. Politechnikum—Rapid 4:0 (2:0).

Zsombolya. Sparta (Temesvár)—ZsSE 4:1 (4:0).

Aradon, Vásárhelyet és Brassóban csak tréningjellegű mérkőzések voltak.

Külföldi eredmények:

MTK—VAC 3:1 (0:0). Az első félidőben az MTK nagy fölényben van, de a VAC védelme mindent ment. A második félidő tizenegyedik percében Gross handse miatt megítelt tizenegyeseből Molnár gólt lő. Közben a VAC protestál, majd le akar vonulni és Jockét a bíró feleselés miatt kiállítja. A harmincharmadik percben Orth a második gólt lövi. A negyvenkettedik percben Schenkey faultja miatt megítelt tizenegyeseből Kövess a VAC egyetlen gólját éri el. Az MTK harmadik gólját a 43-ik percben Orth lövi.

FTC—NSC 0:0. Az NSC lelkes védelmével az FTC tehetetlen csatársora nem birt megbirkózni, sőt az NSC néhányszor veszélyes gölhelyzetet teremtett.

UTE—KAC 0:0. Az UTE állandó fölénye dacára újból nem tudott eredményt elérni.

Vasas—BTC 6:0 (3:0) A Vasas gyönyörű játékokat produkálva könnyen győzött, főleg Takács nagyszerű játékával. Az első félidő tizenegyedik percében Takács, a tizenkilencedik percben Szentmiklóssy tizenegyeseből, a huszonhatodik percben Jellinek rugtak gólokat. A második félidő mindhárom gólját Takács lövi.

BEAC—Zugló 3:2 (2:1) A BEAC első győzelmé nagy.

III. kerület—Törekvés 1:0 (0:0) Az első osztályu bajnokság állása. MTK 25 pont, Vasas 19, FTC 18, NSC 16, KAC 15, VAC 14, UTE 12, Törekvés 11, Zugló 9, BEAC 6, BTC 5 pont.

Másodosztályu eredmények: 33 FC—MAC 2:1, Ekszerész—KAOE 2:1, BAK—UMTE 3:1, UTSE—KTE 2:0, Postás—Föv. TK 3:1, TTC—EMTK 2:1, Husos—ETC 1:0.

Prága. A Sparta és a Szombathelyi Atlétikai Klub közötti mérkőzés 3:0 (3:0) eredménnyel a cseh csapat javára végződött. A SzAK a második félidőben minden tekintetben egyenrangú ellenfele volt a Spártának. A magyar csapat tagjai közül kiváló formát mutatott Weinhardt kapus, kinek bravuros védeseit a prágai közönség zajos tapsa ünnepelte. A félidő utolsó tizenöt percét a SzAK balfedezet nélkül játszotta, mert a bíró Moróczot szabálytalanság miatt kiállította.

Bécs. Bajnoki eredmények: Rapid—Amatőr 3:1 (1:0), WAC—Simmering 4:2 (0:0), Kakoah—Rudolfshügel 2:0 (1:0).

Prága. Slavia—Szegedi AK 5:0 (5:0). A magyar csapat a második félidőben nagyszerűen tartotta magát.

Ha kíván Temesváron bármit beraktározni vagy bizományban értékesítés végett elhelyezni, árut exportálni, importálni, biztos alapon szállítani, forduljon bizalommal az „EXPRESS” Import-Export Szállítási és Beraktározási osztályhoz, Belváros, v. Hunyadi-utca 8. Telefon 22-25. Fiókok: Bucuresti, Oradea-Mare, Targu-Jacuesc, Cernauti, Caransebes, Chisineu etc.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Ellsner Fanni (2 ods.or. Ligeti balettnövendékeinek táncával. Premiere-helyárakkal. Napi bilet 80 sz. B, sorozat 92) Szeda: Ellsner Fanni (3 adszor. Ligeti balettnövendékeinek táncával. Premiere-helyárakkal. Napi bilet 81 szám A, soro 93) Csütörtök: Ellsner Fanni (Nperett-újnság, 4-edszer, Ballettel, Bérletszámokban. Premierhelyárakkal. o ozatszám 94)

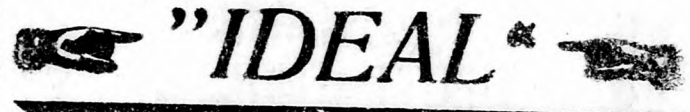
MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Kedd, március 3. R ndkívüli műsor. A kísértet. Szenzációs, sz nimentális dráma 6 f-ívonás. Gerhardt Haup mana művs után. Főszerepben Lia de Putti és Alfred Abel.

Uránia-mozgó Kedd, március 2. Szenzációs műo. Elhibázott élet. Szenzációs inglm s drama 6 felvonással. Főszerepben Anita Barber.

Apolló-mozgó. Kedd, március 3. Premier Afrikai utazás. Szenzációs varázsfilm 6 fe vésran. Ó iási szenzáció. Idegtesztív közelmek.

Hölgyeim! Tavaszi ujdonságok és selyem kalapok érkeztek óriási választékban az

kalapüzletbe, Cluj, Wesselényi-u. 8. (Golyáruházzal szemben). Feltűnő olcsó árak. Átalakításokat modellek után vállalunk.

Convocare

Cassa de Pastrare Cetatenească Soc. pe Acții din Cluj va ținea la 15 Martie 1925 la orele 10 a. m. in localul institutului (Strada Memorandului No 3-5) XV. adunarea generală. Obiectele adunării: 1. Raportul direcțiunei referitor la activitatea din anul 1924 a băncei. 2. Raportul comisiunei de supraveghere referitor la activitatea din anul 1924. 3. Censurarea socotelilor de pe anul 1924, constatarea bilanțului și repartizarea beneficiului. 4. Descărcarea direcțiunei și a comisiiei de supraveghere pentru gestiunea anului 1924. 5. Alegerea direcțiunei și a comitetului de supraveghere. 6. Eventuale propuneri. Bilanțul Activ: Cassa numerar Lei 269.390 70, Efecte proprii Lei 306.690 19, Debitor in conto curent Lei 10.946.429 84, Inobile Lei 767.361 —, Portofoliu de cambii Lei 2.631.487 83. Imprumuturi pe ipotecă amortizate Lei 101.270 47. Pasiv: Capital Lei 5.000.000 —, Reserve Lei 511 874 67, Depuneri Lei 5 350.026 62, Creditori 2.608.604 39, Reescont Lei 890.000 —, Imprumuturi pe ipotecă amortizate acordate Lei 101 270 47, Transitoriu Lei 324.258 31, Beneficiul net Lei 236.595 57. Total Lei 15.022.630 03. Contul de profit și pierdere incheiat la Decembrie 1924. Pierderi. Dobânzi și comisioane plătite Lei 676.446 45. Cheltueli de administrație Lei 657.334 55. Beneficiul net Lei 236.595 57. Total Lei 1.570.376 57. Profit: Beneficii reportate din anul trecut Lei 2.103 98. Beneficii din comisioane, dobânzi, venit din imobile etc etc. Lei 1.568.272 59. Total 1.570.376 57. Direcțiunea

Szállítunk és exportálunk. Bizományba értékesítés végett, vállalkozó vezérképviselettel bel- és külföldi cégektől, árakat és mindegyéb ingóságokat beraktározunk, expedíciót vállalunk, importálunk és exportálunk, árakra és egyéb ingóságokra 30-70% előleges kölcsönt nyújtunk. Telefon 22-25. „Express” Bankház Export-Import Szállítási és Beraktározási osztálya Timișoara, Belváros, Hunyadi-utca 8.

Nussbaum Testvérek marosvásárhelyi rövid-, nürnbergi-, diszmu- és játékaru nagykereskedés fióközlete Clujon (Kolozsvárt). Calea Regele Ferdinand (volt Ferencz József-ut) 40. szám) megnyílt! Eladás csak viszonteladóknak. Telefon 1085.

Jönnek a hideg és a nedves napok. Ezek és ezek panaszkodnak meghűlésről, nátháról és reumatikus fájdalmakról. A mi elektromos házi fényfürdőnk a legjobb oltalom mindezek ellen. Izzasztó hatása van, a szívet nem támadja meg s ezért különösen jó hatása az anyagcsere zavarainál. Minden elektromos vezetékbe bekapcsolható. Kapható: SIEMENS és HALSKE művek gyártmányainak elárusítójánál, Cluj, Piata Cuza Voda No 15. Román Villamossági Társaság, Siemens-Schuckert R.T. Győreáram osztály Rador No 2418. Ár: 3600 lej. Kérje prospektusunkat.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyeszeri közlésnél egy szó 3-., vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Eladó gépek. 8 db revolver falcserépp. és, új. 3 db. Duda- és falcserépprés, kézi és erőhajtásra. 3. számú Ganz-féle téglaprés, n-pi teljesítmény 10.000 drb. 1. számú téglaprés, hozzá csarépautomata és 10.000 drb szarító ker-t. Kedvező fizetési feltételek mellett azonnal szállíthatók, Friedrich Testvérek Gépgyár, Timisoara. 1819

Eladom budapesti Newyorki kávéház e lett utcai harmadik emeleti lakásomat (szoba, nagy alkó, konyha. Leveleket "esti láda" jellegére kiadóhivatal továbbít. 8684

Motorok
Szivőgáz 20-60 HP. Benzín 4, 5, 10, 16 HP. Nyers-olaj 16, 20, 40, 45 HP. Dízele 40, 50 HP. Gőzgépek feistabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound-stabil 60, 70, 80 HP. Összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot. Friedrich Testvérek, Timisoara.

Ől és vágott tüzfűt legolcsóbb napi áron szállít Feuerstein. Hosszú u. 26. Telefon 10-42. 8578

Motorokat, benzín, nyersolaj, szivőgáz, 15 lóerőtől főfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vételre. Elias Győző, Timisoara, Radulescu 6.

Butorozott szobát keresek angol nyelvtanítás ellenében. Strada Regala (Majalis-u.) 13.

Transmissiót Martinacéltól, csiszolva, különként 24 lej, gyűrűs csapágyakat, kuplungokat, fali-gyámokat stb. előnyösen szállít, kiváló minőségben Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara.

Engros üzletnek alkalmas helyiség berendezéssel együtt kiadó. Felvilágosítást ad ORIENT nagykereskedés, Korniss-uca. Telefon 43.

Élelmiszerüzlet kezelésében jártas kaucióval bíró jobbarndú izraelita elárulónó keres "Aurora" láptáje, Str. Sulutiu 8653

Egy szép, jól betantott factaskurva eladó, B. cs. kati-a. 9., I. emelet.

Ha rögtön biztos és precíz **Információt** óhajt **bel- vagy külföldi cégek** ői, egyénekre, forduljon az "EXPRESS" Tudakozódó Irodához, Timisoara, Belváros, v. Huny-di-utca 8. Telefon 22-25.

A. MĂRCELESCU

ZIMMER RESTAURANT
BUÇUREȘTI
NÖVÉYOLAJ-ÉS ÁSVÁNYZSIROSTÁJ

SALÁTA-ÉS MAYONNAISEOLAJ
"FLOR EXTRA"

NAPRAFORGÓ-ÉS REPCEOLAJ

NYERS LENOLAJ ÉS LAKKLENOLAJ

"MONOPOL"
FŐZÖTT LENOLAJ

DUPLÁN FŐZÖTT LENOLAJ

CONSISTENS ZSIROK.

BÖR-SZIJ-ÉS PATAZSIR

KAPHATÓK MINDEN JOBB ÚZLETBEN

Ha egyezkedni kíván adósaival, hitelézőivel, gyorsan és diszkréten, forduljon bizalommal az "EXPRESS" Egyeztető Irodához, Timisoara, Belváros, v. Huny-di-utca 8. Telefon 22-25

Pima Fabrica de Marfă de Hârtie din Dej

Vevőim kívánságára elhatároztam, hogy papíráruháromban

husvéti papírzsákokot

מפיער זאקקע של פסח

készítetek. Kendele+k

március hó 15-ig elfogadtatnak.

Zeiss
Busch
Rodenstock

szemüveg - különlegességek

KON MATYÁS FIA

1876 óta fennálló fizetésben,
Cluj, Calea Victoriei No. 2.
orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Veszünk v. gondtalanul ócska öntött gépvast, sárgarézet, bronzot és alumíniumot.

Archimédes mérleggyár
Heffer & Co. Cluj, Strada General Postas 19-21.

Purimi mulatságra
legalkalmasabb egyfelvonásos

Orrlik és Hebbegő

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál
Ára 60 lej.

Mindenütt kaphatók

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta barna

Kolozsvár sörkülönlegességek

Ursus - Czell sörfőzde Kolozsvár

Tavaszi szövetujságságok

kamgarn, fresko, bel- és külföldi legfinomabb anyagok öltönyök, felöltőknek és női kabátoknak

GROMEN ÉS HERBERT

posztógyári lerakatában

Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. (volt Wesselényi-u.)

vásárolható. — 1 meter 140 cm. széles szövet, elsőrangú minőségben, 500 lej helyett

350 lej.

Kérjük raktárunkat vételkötelezettség nélkül megtekinteni.

Kérjük raktárunkat vételkötelezettség nélkül megtekinteni.

Sze-kesztőség ki és nyom

zendok. Kéziratokat adunk vissza.

1925 március 4

A Caille

(Páris, március dósítójától.) A mul frank 15 szantim vörös bor Herriot szantimba került, a kevéssé érdekes d Herriot meg fog k hangzik, Franciaor gyon függ a kenyé cikk a nép főtápl is fog, nem a bal hatalmon marad és nüleg Caillaux, a Ez lévén az ál a nagy lelkesedés, a Magic-Cityben a megnyilvánult. Pá négyülés egyik l tika bankett. Min berre a legjobban között lehet hatni reknek használják Millerandtól Cail programját hatásos

A Magic City a külügyminiszter sarkán van és Pár helyisége. A Caille lán nem lehetett előtt jóval kb. ké meghívottak száma sorba állítva a be aki már ott volt, ameddig bejutott. kaputól a nagytere zsákvászonnal volt levő finomabb sz (Vagy pedig, hogy arisztokratikus szin A bejutásnak r von kívül: huszon százalékos szociali ilyen "kapitalista lönböztetés ellen, hogy a párt adja mégis inkább bele

Maga a terem nyujt: képviselők, rek, kereskedők v mai Franciaország legérdekesebb alak cialista képviselő, főszerkesztője, ijesz a képviselőház p Franciaország vas akinek jólelkü tar sejtene a heves p Dalbiez, Moro-Giat Buisson elnököl, a egyik legfürgébb akire senki sem m dani. Egyébként elnöke és az egész ül a liga alelnöke tanára, aki mint c Malvy, aki Caillaux és társa a notabili

És végre ott v a legfontosabb, o egyike a legérdeke de nagyon marká kedik ki egy égő f és egy egész rövi egész banketten a sen van öltözve, szabásu, söt még virágot is tűzött a meg monoklit nyo Minden elhalg egész Franciaorszá